

Script van de Driestuiversopera.

Van Allard van Lenthe, Deventer, avanlenthe@hetnet.nl (d.d. 11 september 2019)

Tekst: Bertolt Brecht
 Muziek: Kurt Weill
 Première: 1928, Berlijn

De Driestuiversopera is een toneelstuk, waarin gezongen wordt en een zangspel, waarin toneel wordt gespeeld.

Dit script is een hertaling van een oud meesterwerk (het is een van de 5 meest gespeelde stukken uit de theatergeschiedenis) naar deze tijd.

Het stuk is geschikt voor theaterkoren, musical/operagroepen en theatergroepen.

Het verhaal

Mensen op de onderste tree van de maatschappelijke ladder willen goed- of kwaadschiks hoger op. Dat gaat hen slecht af, ze zijn niet slim, gehaaid of slecht genoeg.

Zoals zo vaak trekt de underdog aan het kortste eind.

In de onderwereld van het Londen van begin vorige eeuw, raken de bedelaarskoning Peachum en de maffiabaas Mackie Messer met elkaar in de clinch.

Mackie Messer heeft het aangelegd met Peachums dochter Polly en dat pikt de bedelaarskoning niet. Hij geeft hem aan bij de politie en doet alles om Mackie Messer aan de galg te krijgen.

Duur:

70 minuten zonder pauze

Publiek:

Volwassenen en jongeren.

Personages/attributen/kleding

Totaal 20 tot 40 spelers.

*Verteller (zwarte hoge hoed).

*Maffiabaas Mackie Messer (dandy, witte handschoenen, stok met een ivoren knop).

*Bendeleden (tatoos, gouden ringen, leer... met wat gestolen spullen: sieraden en smartphones, een sjiek pak, een opgerold Smyrna tapijt, een Herman Brood-schilderij, enz.)

*Bedelaarskoning Peachem (woordvoerder van de armen, sjofel pak, spiegel en scheerspullen, bijbel).

*Vrouw Peach (drankflacon).

*Polly Peachem (de dochter met het reiskoffertje, het bruidsjurk).

*Daklozen, illegalen en straatmuzikanten (capuchons, blikjes bier, plastic zakken, slaapzakken, gitaar en versterker, kartonnen dozen)

*Hoofdcommissaris Brown, (ouderwets politiepak)

*Lucy Brown (zwanger)

*Agent (pet, handboeien).

*Dames van plezier, onder meer Sukie, Annie en Jane (koffertje met opmaakspullen en spiegels).

*Rechter (rechters-pruik, lessenaar)

*De bode van de koning (feesthoed en feestpak)

Het podium:

Het podium is een vlakke vloer theater, eventueel een ‘natuurlijke’ locatie: een pakhuis, een kraakpand of lege fabriekshal.

Het speelvlak wordt wisselend gevuld met attributen die bij de verschillende spelers horen en die door de spelers worden meegenomen.

Aan het eind is er een kooi en een strop op een podium met een valluik. De kooi moet zo groot zijn dat er ruimte is voor iemand die aan een strop hangt.

Mise-en-scène

De spelers zijn de hele voorstelling op het podium. Ze staan achterop het podium in een halve kring met het gezicht naar de zaal. Wanneer ze niet aan de beurt zijn, kijken zij naar het spel van anderen, zijn zij publiek.

Bij de verschillende scènes gaan de spelers naar voor (tekst: ze komen op) en na afloop treden ze terug (tekst: ze gaan af)

De muziek brengt en houdt het spel op gang. De scènewisselingen worden aangegeven door de muziek.

Licht:

Totaallicht (sfeerlicht) en speciaal licht (Spots) voor solo's.

Geluid

Microfoons voor de solisten (wanneer nodig).

Muziek/scenes

1. Lied van de ontoereikendheid....	(2.00')	blz. 4
2. Mackie Messerlied	(2.30')	blz. 6
3. Ochtenkoraal.	(1.00')	blz. 9
4 Liefdesduet	(2.00')	blz. 12
5. Kanonnenlied.	(2.00')	blz. 14
6 Ballade van de seksuele onderdanigheid	(2.00')	blz. 18
7. De aangifte	(2.30')-	blz. 20
8. Jaloezieduet	(4.00')	blz. 23
9. Waarvan leeft de mens	(2.30')	blz. 28
10 De Bode van de Koning.	(4.00')	blz. 31
11. Finale/ Lied van de ontoereikendheid...	(2.00')	blz. 34
Totaal: circa 35 minuten muziek en zang		

Instrumenten: piano, accordeon of/en klarinet (straatmuzikanten)

Solisten:

*Verteller (bariton)

*Mackie Messer (tenor).

*Peachum (bariton).

*Mrs Pechum.

*Polly Peachem (sopraan).

*Brown (bas).

*Lucy Brown (hoge sopraan).

Scene 1: Het begin, lied van de Ontoereikendheid.

Muziek: voorspel Ontoereikendheid.

*Alle spelers komen in groepjes op. Ze neuriën mee met de muziek en praten ontspannen met de medespelers. Ze gaan staan in halve cirkel met gezicht naar het publiek.

*Als laatste komt de verteller.

Verteller

Geacht publiek,

Dit is een opera over daklozen, illegalen en proleten. De onderklasse van de samenleving zeg maar.

De mensen van de onderklasse willen hogerop.

Dat lukt ze niet, daar moet je slim, gehaaid en slecht voor zijn.

Dat zijn ze niet, dus blijven ze mensen van de onderklasse.

(Schrikt op) O ja... ik zal iedereen aan u voorstellen.

(Wijst aan) ...

-De bedelaars, de daklozen, de illegalen, de armen!.....

-Bedelaarskoning Peachum, het rolmodel van de strijdbare arme, een aap in een pak..... Zijn vrouw Mrs Peachum en hun dochter Polly....

-Daar! De dames van plezier.... geen katjes om zonder handschoenen aan te pakken.

-De straatbende van Macheath bijgenaamd Mackie Messer: Jacob, Mathias, Walter, Mischa, Janet. Tuig van de richel.

-Dan Mackie Messer.....misdadiger en rokkenjager nummer één. Vader hou je dochter thuis.

-Hoofdcommissaris Brown... Zijn dochter Lucy, buikje he?

-De rechter..

-De muzikanten!

Het is een goedkope opera....Wat heeft u betaald? 14 euro?!

Het is een goedkope opera en het speelt in de vorige eeuw in hartje Londen, maar het had ook hartje Berlijn of hartje Amsterdam kunnen zijn.

Het had ook hier en nu kunnen zijn.

Want we gaan niet hard vooruit!

De mens heeft een te hoge pet op van zichzelf: hij grijpt te hoog, hij springt te ver...

Muziek: Lied van de Ontoereikendheid

Verteller:

De mens gebruikt z'n kop, dat is waar hij op bouwt.

Maar 't blijkt steeds dat die kop alleen een luis in leven houdt.

Koor

Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg

Goed bedoeld, maar om het even: eindeloos gezwoeg.

Verteller:

Hij zal iets handigs doen, fijn, uitgekookt en gis.

Probeert het zus, probeert het zo, maar stevast loopt het mis.

Verteller:

Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg.

Goed bedoeld, maar om het even: schoten voor de boeg.

Peachem:

Kom met een goed verhaal, iets waar je echt voor vecht.

Verrek, ook van dit ideaal, komt helemaal niks trecht

Koor:

Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg

Goed bedoeld, maar om het even: prietpraat in de kroeg.

Naspel.

Scene 2: Mackie Messer.

Muziek: voorspel van het Mackie Messer lied.

*De bendeleden komen naar voren met hun gestolen spullen.

*Walter staat op de uitkijk

*Mackie komt als laatste binnen. Hij inspecteert de ruimte.

Mathias

Tjonge jongen, parlemoer!! Parlemoer!

Janet:

€ 2000!

Het prijsje zit er nog aan.

Zonde toch? Dit was anders gewoon in de kast blijven hangen!

Mathias:

Zag je die ouwetjes kijken, toen we hun spulletjes kwamen halen?

Janet

Politie! Politie! riepen ze.

Walter

Politie!...ha ha ha.

Mackie

(Gaat naar Janet, steekt zijn wandelstok tussen haar benen en trekt haar vernederend tegen zich aan)

.

Walter

Toen we wegreden, zei ik nog: sorry dat we uw huis leeg hebben achtergelaten.

Mackie

(Loopt naar Mathias, trekt hem naar zich toe, geeft hem een knietje)

Heb jij vorige week verteld dat die brandstichting in het kinderziekenhuis in Greenwich jouw werk was?

Wie heeft dat kinderziekenhuis in brand gestoken?

Nou?!

Mathias

U meneer Macheath!

(Druipt af)

Op die manier kan niemand van ons hogerop komen.

Jacob

We hebben een lied op u gemaakt, een hommage! Een eerbetoon.

Mackie!

Ik ben nog niet dood hoor!

Jacob
Luister!

Muziek: het Mackie Messerlied.

Jacob
Als een haai, de bek vol tanden
En met weinig goeds in zin
Zo draagt Mackie Messer messen
Maar die messen zie je niet.

Koor
Zo draagt Mackie Messer messen
Maar die messen zie je niet.

Jacob.
(Krant onder de arm)
Op een mooie maandagmorgen
Ligt er iemand dood op Strand
In de buurt is Mackie Messer
Hij kocht net een ochtendkrant.

Koor
In de buurt is Mackie Messer
Hij kocht net een ochtendkrant.

Mathias
Zelfde dag een brand met dooien
Die geen mens ooit meer vergeet
(Besmuikt)
Vraag het niet aan Mackie Messer
Die zegt toch dat hij niks weet.

Koor
Vraag het niet aan Mackie Messer.
Die zegt toch dat hij niks weet.

Walter
Toen die overval in Greenwich.
Dan die opgeblazen kluis.
(Boemmm)
Tussendoor nog naar de hoeren.
Mackie ben je wel eens thuis?

Koor
Tussendoor nog naar de hoeren.
Mackie ben je wel eens thuis?

Mathias
Ja, zo'n haai, de bek vol tanden

Als die maar niet opengaat
In een oogwenk kan't verand'ren
En lig je als lijk op straat.
(Gaat voor dood op de grond liggen)

Koor
In een oogwenk kan't verand'ren
Dan lig je als lijk op straat.

*Naspel muziek.

Scene 3: Ochtendkoraal/Peachem en Co.

Muziek: voorspel van het Ochtendkoraal

*Muziek scheert zich voor een grote spiegel.

*De bedelaars maken zich klaar om de stad in te gaan. De één legt een mitella aan, een ander oefent met een blindenstok en een zonnebril....

*Vrouw Peachum loopt rond en deelt vergunningen en kranten uit. Ze drinkt uit een flacon.

Muziek: Het Ochtendkoraal.

*Peachum zingt het Ochtendkoraal.

Ontwaak jij verrot christenmens.
Ga op in je zondige leven.
Laat zien wat voor hufter je bent
Voor geld en voor welstand gezwicht.
Verkoop je principes jij schoft.
Jij schoelje versjacher je vrouw.
Bestaat er geen God meer voor jou?
Hij spreekt je bij't laatste gericht.

Naspel.

Peachem:

De wereld is slecht, ik ook, ik moet wel !

Je moet slecht zijn om hogerop te komen, kijk maar naar de rijken

Hoe komen die anders aan zoveel geld?

Hoe zo: Misdaad loont niet? Misdaad verdient juist heel goed!

(Leest in de Bijbel)

‘Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk’

‘Een kameel komt nog eerder door het oog van een naald, dan een rijke in de hemel’.

Als we het hier niet winnen, winnen we het wel bij de hemelpoort!

(Klapt in zijn handen, verheft zijn stem)

Het is 008-uur, de stad in met z'n allen! Ingerukt mars!

(Tegen vertrekkende bedelaars)

Niet de schouders laten hangen, kop op!

Vrouw Peachum

Kop op!

Peachum

Drankflessen in de tas houden!

Vrouw Peachum
Drankflessen in de tas houden!

Peachem:
(Tegen het publiek) Ik heb er een hard hoofd in...Ik investeer in die mensen, maar het is de vraag of ik die investering er ooit uithaal.
Je moet ze niet te laag, maar vooral ook niet te hoog aanslaan.

(Tegen Vrouw Peachum):
Cecilia, ik ruik het: je hebt al weer gedronken!
Is Polly er niet?

Mevr. Peachum
Polly?

Peachum.
Is ze weer met die man uit, die altijd komt wanneer ik er niet ben?

Mevr. Peachum
Wanneer jij er niet bent?
Doe niet zo wantrouwig Jonathan, het is een keurige heer. Hij heeft glace-handschoenen, witte glacé-handschoenen.

Peachum
Witte handschoenen, een stok met een ivoren knop en lakschoenen, een charmante man en een litteken....

Mevr. Peachum
In zijn hals... Waar ken je die nu weer van?

Peachum
Ik zal jou eens vertellen wie die heer met de handschoenen is... Mackie Messer!

Mevr. Peachum
Mackie Messer!!! Jezus! Ach Here Jezus sta ons bij!

*Peachum loopt te ijsberen.

*Polly komt binnen.

Peachum
God, meid, wat hoor ik nou? Wat moet je met die moordenaar?

Polly
Ik heb eindelijk het geluk gevonden.

Peachum
Meidje meidje toch...trap er niet in.

Polly

Ik ben geen kind meer pap, ik ben 20.

Peachum

Ook al ben je 40, als je op het punt staat de afgrond in te springen, houd je vader je tegen!

Vrouw Peachum

Pappa is pisluk!

Scene 4: Liefdesduet.**Muziek: voorspel van het liefdesduet.**

*Mackie en Polly lopen als geliefden in het maanlicht.

Mac:
Zie je de maan boven Soho

Polly
Ik zie hem liefste.
Voel je het kloppen van mijn hart?

Mac
Ik voel het liefste

Polly
Het zal niet altijd makkelijk zijn, maar als je van elkaar houdt, kom je overal over
heen.

Mac
Ik kom het liefste over jou heen, hahaha.
We gaan meteen trouwen Polly... Ik heb hier nog een prachtige bruidsjurk. Je moet
het ijzer smeden als het heet is (Voelt in zijn kruis).

(Polly trekt de bruidsjurk aan)

Polly
Mijn vader is tegen.

Mac
Dan nodigen we je vader toch niet uit.

Polly
(Duwt de opdringerige Mac van haar af)
Nu even niet Mac..
Ik wil wel op het stadhuis trouwen hoor!

Mac
We trouwen voor de kerk, ik ken een priester... verder is er niemand bij.
Het gaat om ons, het gaat om de liefde!

Polly
Het gaat om de liefde

Muziek: Het liefdesduet.

Polly
Al ligt er geen trouwboekje voor ons klaar

Mac
En geen bos bloemen op het altaar

Polly
Al denk ik: waar komt die jurk toch vandaan

Mac
Al heb je geen krans in je haar

Polly
In-tresseert ons geen moer....

Mac
We zijn met ons bootje al ver buitengaats.

Samen
De liefde duurt zolang de liefde duurt
Op d' één of d' andre plaats.

Ze gaan af.

Mac
Het gebeurt allemaal zoals jij wilt Polly.

Muziek: herhaling van de melodie van het liefdesduet.

Scene 5: Bruiloftsfeest/ Kanonnenlied.

Muziek: voorspel Kanonnenlied

*De bendeleden stormen naar binnen met een stoel, een fles wijn, een doos gebak, bloemen en een nachthemd aan een hangertje.

Mischa:
(Houdt triomfantelijk een doos gebak in de lucht)
Van de Voedselbank! Gratis en voor niks

Mathias
Een boeketje rode rozen..van Albert Hein, ook gratis en voor niks!

Janet
Hoe moet het nou met Lucy Brown.

Walter
Kop dicht over Lucy...Mackie heeft gewoon een groot hart.

Mischa
(Rent binnen)
Daar komen ze, daar komen ze!

* Mackie Messer en Polly komen naar voren.

De bendeleden
(Zingen)
Daar komt de bruid. Wat ziet ze eruit!

Polly
Moeten we in deze zwijnestal onze bruiloft vieren? Nee toch!
(In tranen)
De mooiste dag van mijn leven (snik) In een kraakpand!

Mackie
(Tegen Jacob) Stoel!
Heb je maar één stoel?
Wat een ontvangst.
Zo maken jullie mijn vrouw meteen al ongelukkig.

*Walter biedt een bos bloemen aan.

Walter
Mag ik u namens mijn collega's mijn allerhartelijkste en alle nadrukkelijkste
gelukwensen overbrengen?
Kop op oude reus..euhh...Laat hem niet hangen.

Mathias

Ik ben benieuwd hoe dat nachthemd u staat!

Mackie
(Dreigend)
Zo ben je daar benieuwd naar!

Polly
Mackie! Wat doe je nou!

*Mischa stormt binnen.

Mischa:
Politie..politie!

De benedeleden kruipen weg.

Mackie:
Hoofdcommissaris Brown!

Brown:
Hallo Mack, .. ik weet even niet. Gefeliciteerd jongen.
De koning komt naar Londen.
Hij gaat hier trouwen.
Kroningsdag!

Macheath:
Vriend!
Dit is mijn vrouw: Polly Peachem...
Kom maar weer te voorschijn jongens.

*De benedeleden komen er weer bij.

Mac:
Lieve Polly, mijne heren: dit is mijn oude vriend uit militaire dienst,
hoofdcommissaris Brown
Hij heeft weinig tijd, maar hij is er toch.
Ik wil jullie even een liedje laten horen, dat we in de militaire diensttijd samen zongen.

(Neuriet melodie)

Muziek: het Kanonnenlied.

Macheath:
John werd soldaat en Jimmy werd het ook

Brown:
En Sjors is sergeant geworden

Mach:
'tLeger trok weg van de Londense rook.

Brown:
Naar het front en niemand die morde.

De koorleden zitten, marcheren hun voeten op de maat van de muziek, de armen om elkaars schouders.

Koor
Wij woonden onder
kanongedonder
ééndrachtig bij elkaar
Als een vijand'lijk ras
in militaire pas
plotseling aan kwam zetten,
dan maakten we korte metten
We pakten ze en hakten ze tot biefstuk tartaar.

Mac:
John krepeerde 'snachts van de kou

Brown:
Jim hield zich warm door te zuipen

Macheath:
Sjors, die riep: Blijf het leger altijd trouw

Brown:
Ook al moet je van het front af kruipen

Koor:
Wij woonden onder
kanongedonder
ééndrachtig bij elkaar
Als een vijand'lijk ras
in militaire pas
plotseling aan kwam zetten,
dan maakten we korte metten
We pakten ze en hakten ze tot biefstuk tartaar.

Macheath:
Wordt het toch nog gezellig

Ze gaan zingend en marcherend af

Koor:
Wij woonden onder
kanongedonder
ééndrachtig bij elkaar
Als een vijand'lijk ras
in militaire pas

plotseling aan kwam zetten,
dan maakten we korte metten
We pakten ze en hakten ze tot biefstuk tartaar.

Muziek: naspel Kanonnenlied

Scene 6: Lied van de seksuele onderdanigheid.

Muziek: Voorspel Lied van de seksuele onderhorigheid

*De vrouwen staan verveeld bij elkaar.

*Mevrouw Peachem komt op.

Mevrouw Peachem:

Is die heer met het dure pak en die lakschoenen niet hier?

Suki:

Nog niet. Kan nog komen.

Jane.

Zakken met dure pakken!

Annie

Overal de baas, maar niet hier..

Jane

Kijken altijd op je neer, maar niet hier!!

Annie

Zo mak als een lammetje.

Als je ze over hun bol aait....als je ze in hun kruis pakt...

Jane

Ze eten uit de hand...

Je zegt: ho! vooraf betalen!

Ze doen het.

Je zegt: schoenen en broek uit!

Ze doen het.

Mevrouw Peachem:

Mijn man ook.. Een vechtersbaas, een duivel, een slager, maar niet in bed!

Muziek: Ballade van de seksuele onderdanigheid.

Vrouw Peachem

Ja, als de duivel voert hij helse macht mee.

Hij is de slachter en de rest is slachtvee.

Hij weet de sterksten onder zich te houwen

Maar wie zijn toch baas boven baas? De vrouwen.

Koor

Want voor de vrouwen zwicht de man altijd.

Da's seksuele onderdanigheid.

Annie

Of het hem geld of aanzien kost, het laat hem koud.
Is underdog, zolang hij van ze houdt.
Slikt alles wat hij van de vrouwen moet.
't Is testosteron, dat hem de das om doet

Koor

Men moet de dag niet voor de avond prijzen.
Want voor het nacht is, ligt hij toch weer bij ze.

Vrouw Peachem

In de geschiedenis is vaak gebleken.
Een grote geest blijft soms in hoeren steken.
En wie er zegt: hij gaat maar naar de hoeren.
Laat zich door't testosteron van mannen vloeren.

Koor

Want voor de vrouwen zwicht de man altijd.
Da's seksuele onderdanigheid.

Suki

Je pakt het burg'r-lijk wetboek of de bijbel beet.
Of je nu anarchist of christen heet.
Drijf mannen dan in hoeken en in gaten.
En dat je heel intieme plannen smeedt.

Koor:

Je voelt verhevene gedachten rijzen
Want voor het nacht is, liggen ze weer bij je.

Naspel

Scene 7: De aangifte.**Muziek: Improvisatie**

Verteller:

Het is Kroningsdag, het is druk in de stad.

De media en de politiemacht zijn op volle sterkte aanwezig.

De daklozen en illegalen laten zich niet onder de voet lopen, ze komen voor zichzelf op.

Ieder een beter leven? Zij ook.

Ondertussen heeft Peachem nog een varkentje te wassen met z'n dochter.

Peachum

Getrouwd!

De vrouw van een misdadiger ben je geworden. Mooi is dat! Fijn is dat!

Getrouwd!

Oh schoonheid in de knop gebroken.

Polly

Iedereen wil een beter leven, ik wil een man.

Peachum

Geloof me: na een week is hij op je uitgekeken en wordt je bij het oud vuil gezet.

Vrouw Peachum:

Die man van je zit al weer bij de hoeren hoor!

Peachum

Nou ja..geen man overboord.., zo moeilijk is het niet: je kunt gewoon scheiden, je gaat gewoon scheiden.

Polly

Maar ik hou van hem.

Mevrouw Peachem

Je bent één van de zoveel vrouwen, die van hem houdt!

Als die Macheath nog's komt te hangen, staat de hele hal vol vrouwen, een hal vol weduwes

Peachem

Hangen!

Komt te hangen!

Hoe kom je op hangen Cecilia?

Dat is het!

Mevr. Peachem

(Geeft hem een papier)

Aangeven bij de politie.

Hier, het opsporingsbericht: Gezocht wegens 3 moorden, 5 bankovervallen en berovingen: Mcheath, Mackie Messer. Beloning 800 pond.

Hij zit bij de hoeren van Turnbridge! Ik ken die meiden daar.

Polly

Weten jullie dat mijn man de beste kameraad is van de hoofdcommissaris Brown?
Het zijn jeugdvrienden, de commissaris was ook op onze bruiloft!

Peachum

Zo zo, zijn dat vrienden?

Nou dat zijn dan de enigste vrienden in deze stad!

Muziek: Improvisatie

*De Peachems gaan af.

*Hoofdcommissaris Brown komt op, daarna Peachum.

Peachum:

Goedemiddag Brown.

Brown:

Goedemiddag. Ik geloof niet dat ik het genoeg heb u te kennen.

Peachum

(Overhandigt hem de opsporingsoproep)

Ik geef de bendeleider Mackie Messer aan.

Drie moorden, 5 bankovervallen en brandstichtingen, geen kleine jongen toch?

Beloning 800 pond.

Hij zit in het bordeel van Turnbridge.

Brown

We hebben anders wel belangrijker dingen te doen.

Peachum

Is uw vriendje Mackie niet belangrijk?

Brown

Nou vriendje...vriendje.

Peachem

U kunt hem daar oppakken... u kunt dat ook niet doen.

Wanneer u het niet doet, voel ik mij genoodzaakt om een leger daklozen, illegalen, straatartiesten en Damschreeuwers op uw kroningsfeest los te laten.

Brown

Dat zootje ongeregeld?

Peachem

Dat zootje ongeregeld en nog 100 andere zootjes ongeregeld, in heel Londen staan ze klaar..

De vertrapten staan klaar om terug te trappen!

Wanneer u Mackie Messer niet oppakt, komt het kwaad als een tsunami over ons heen.

Brown

(Loopt zonder wat te zeggen weg...bedenkt zich)

Brown

Het kwaad als een tsunami over ons heen?

Daar moeten we wat aan doen!!

Verzamelen!!

Politiefluitjes.

Scene 8: Gevangenis/het Jaloezieduet.

Muziek: voorspel Jaloezieduet.

*Mac (geboeid) wordt door agent in de kooi gezet.

Verteller.

Je kunt een kort verhaal lang maken en een lang verhaal kort.

Hoofdcommissaris Brown heeft zijn vriend Mcheath in de boeien geslagen.

Logisch toch?

(Tegen iemand uit het publiek) Wat zou jij doen? Nou dan!

In de gevangenis houdt de wereld niet op, zelfs in de gevangenis is Mac het middelpunt van intrige.

Want wat heeft hij met Lucy, de dochter van Brown?

Agent

Bezoekuur!

*Lucy komt op hoge poten op. Ze is in verwachting.

Lucy

Smeerlap!

Mackie

Lucy, heb je dan geen hart nu je je man zo voor je ziet?

Lucy

Mijn man!

Je bent getrouwd met Polly smeerlap

Mackie

Getrouwd, die is goed zeg. Ik ken haar, ik praat wat met haar..

Ik geef alleen om jou.

Wij zouden toch samen naar het buitenland vluchten en daar een nieuw leven beginnen?

Lucy haal me hier uit...

Lucy

Ik heb de sleutels.

*Polly komt binnen.

Polly

Waar is mijn man? Oh Mac, daar ben je..

Lucy
Smeerlap!

Polly
Wie is dat eigenlijk? Wil je haar zeggen wie ik ben? Kijk me eens aan...

Lucy
Je hebt twee vrouwen, smeerlap!

Polly
Heeft zij ook wat met jou, die opgedroogde perzik?

Mackie
Even die sleutels Lucy, dan gaan we er samen vandoor.

Polly
Ik ben zijn schoonheid van Soho opgedroogde perzik.

Lucy
(Cynisch)
Mevrouw is een schoonheid!

Muziek: het Jaloezieduet

Lucy
Kom eens hier jij schoonheid van Soho
Laat me naar je lekk're benen kijken
Wat zijn ze toch welgevormd en prachtig
Dat er mooi're zijn dat moet nog blijken.
Moet dat soms op mijn Mackie diepe indruk maken?

Polly
Mocht je willen, mocht je willen.
Oh, ik vind het werk'lijk om te gillen

Polly
Vind je dat, vind je dat
Lucy

Lucy
Ja, ik lach me werk'lijk wild

Polly
Zo, jij lacht je werk'lijk wild.

Lucy
Al je moeite is verspild

Polly
Al mijn moeite is verspild?

Lucy
Ha,ha,ha,ha,ha, met zo iemand
Bemoeit zich sowieso miemand

Polly
Nou dat zull'n we nog eens zien

Lucy
Ja dat zull'n we nog eens zien

Polly
Ja dat zull'n we nog eens zien

Lucy
Ja dat zull'n we nog eens zien.
Haha,haha,haha,haha,haha

Samen
Mackie en ik
We waren net twee duiven
Denk je dat ik me zo opzij laat schuiven.
Ik wil alleen bij Mack zijn
Het zou toch al te gek zijn
Als'k wegga voor zo'n viswif.
Be-lachelijk.

Polly
Dus men noemt mij schoonheid van Soho
En men wil graag naar mijn benen kijken

Lucy
Bedoel je die daar?

Polly
Want ze zijn heel welgevormd en prachtig.
Dat er mooi're zijn dat moet nog blijken

Lucy
Smerig kreng

Polly
Je bent zelf een smerig kreng
Wou jij soms op mijn Mackie diepe indruk maken

Lucy
Mocht je willen, mocht je willen.

Polly
Nou, dat vind ik werk'lijk om te gillen.

Lucy
Vind je dat, vind je dat

Polly
Ja, ik lach me werk'lijk wild

Lucy
Zo, jij lacht je werk'lijk wild.

Polly
Al je moeite is verspild

Lucy
Al mijn moeite is verspild?

Polly
Zeg nou zelf met zo iemand
Bemoeit zich sowieso niemand

Lucy
Nou dat zull'n we nog eens zien

Lucy
Ja, dat zull'n we nog eens zien

Lucy
Ja dat zull'n we nog eens zien

Polly
Ja dat zull'n we nog eens zien.
Haha,haha,haha,haha,haha

Samen
Mackie en ik
We waren net twee duiven
Denk je dat ik me zo opzij laat schuiven.
Ik wil alleen bij Mack zijn
Het zou toch al te gek zijn
Als'k wegga voor zo'n mormel.
Be-lachelijk!

Lucy
Kijk naar mijn buik kreng. Krijg ik dat soms van de frisse lucht?

Polly
Zo zwanger. Daar dacht je van te profiteren he? Had je hem er maar niet op moeten laten klimmen.

Lucy

(Valt Polly aan) Ik maak je dood kreng!

Agent
(Haalt ze uit elkaar)
Uw tijd is om dames!

Mackie
Je kent me toch Lucy. Het is toch gewoon een truc van Polly. Zij wil jou en mij uit elkaar drijven.

*Polly en Lucy gaan snikkend af.

Scene 9: Gevangenis/Waarvan leeft de mens

Muziek: voorspel Waarvan leeft de mens.

*De rechter komt op met een lessenaar.

*Mackie (geboeid) staat terecht.

De rechter:

-Vorige maand bij de Thames, die neergestoken zakenman.

-Die brand vorig jaar in Soho en de brand vorige week in het kinderziekenhuis in Greenwich.

-In Winchester een moord op een moeder van twee kinderen.

-U heeft in Dover twee minderjarige zusjes verleid en verkracht. En daarna heeft u ze in een kelder gestopt.

-Ik acht de te lastelegging deugdelijk en veroordeel u tot de dood!

:

Mackie Messer

Bespaar me uw preken, ik was arm, we hadden niks te eten en ik op school gepest. Ik heb geleerd om van mij af te slaan, ik moest wel.

Muziek Waarvan leeft de mens.

Mackie:

Gij rechter die ons leert hoe men in't leven

De zonden en de misdaad mijden kan

Geef ons om te beginnen wat te eten

Dan mag je preken, daarop komt het an

Koor

Gij die ons braafheid leert en zelf uw geld beheert

Knoop één ding in uw oren allemaal

Het zal steeds blijken hoe je't wendt of keert

Eerst komt het eten, dan komt de moraal.

Het moet toch mogelijk zijn dat ook de armen

Van onze rijkdom ook hun deel ontvangen

Want waarom leeft de mens als hij voortdurend.

zijn medemensen pijnigt, pest, de halzen afsnijdt.

Ja, waarom leeft de mens, als hij zo vurig

Een beest wil zijn, waar is zijn menselijkheid

Mackie

Gij heren voor g'u iets verbeelden gaat

Bedenk, de mens leeft louter van het kwaad!

Rechter

Macheath wordt schuldig geacht aan 3 moorden, 6 overvallen en 10 verkrachtingen en wordt veroordeeld door ophanging tot de dood er op volgt.
Ophanging tot de dood erop volgt!

*Mackie wordt door de agent in de kooi gezet.

Muziek: improvisatie

Mackie
(Tegen de agent):
Wanneer ik je 500 pond beloof, kun je dan het deurtje niet open zetten?
Het leven is kort en het geld is schaars.
Gewoon weggaan en het deurtje open laten staan?
..1000 dan.
Een jaarsalaris man!

Agent:
Wat wilt u voor uw laatste maal

Mack
Asperges!

*De bendeleden komen op bezoek

Mack:
Ik heb dringend geld nodig jongens..1000 pond!

Jacob:
Tut..tut..1000 pond, dat is niet niks.

Mack
Hoe zo? Niet niks?

Walter:
He-et geld groe-oei-oei-it o---ons anders niet op de rug hoor.

Mack
Het gaat om mijn leven!

Bendeleden:
(Halen hun schouders op)
Nou ja

Mack
Het gaat om mijn leven!

Micha
Daar zijn we niet zo goed in, in ons inleven in een ander. Dat is ons probleem.

Mack
Dus ...dan moet ik dus dood!

Bendeleden
(Halen hun schouders op)
Een mens kan toch niet eeuwig leven.

*De bendeleden gaan weg.

*De agent brengt een bord met asperges en gaat weer af.

Agent
(Houdt hand op)
1000 pond?
Nee zeker.

*Mack eet zijn bord asperges heel langzaam leeg.

*Dan krijgt hij van de agent een galg om zijn hoofd

Agent
Wat zijn uw laatste woorden?

Mac
Euhh..even denken...., even wachten...

Scene 10: De Bode van de Koning.

Muziek: voorspel De Bode van de Koning

*De verteller komt op

Verteller:

Geacht publiek, het is zover!

U krijgt een echte ophanging te zien.

Kunt u het aanzien?

Niet?

Dit is ook niks voor u he?

Ik zei het toch: het is een goed stuk, maar niet voor dit publiek.

*Verteller krijgt een bericht in zijn oortje.

Verteller

Wacht..

(Verwarring)

Er wordt van hogerhand ingegrepen.....

*De bode des konings komt op!

Muziek: De Bode van de Koning

Koor:

Hoort, hoort hoort

hoort hoort hoort

Vrouwen:

Hoort wie komt

Mannen:

Hoort wie komt

Vrouwen

Hoort wie komt

Vrouwen:

Hoort wie komt

De snelle bode des konings komt

Hoort wie komt

De snelle koning des konings komt

Mannen

Hoort hoort hoort

De snelle bode des konings komt

Hoort wie komt

Hoort wie komt.

Vrouwen

Hoort wie komt
 Hoort wie komt
 De snelle bode des konings komt
 Hoort wie komt, hoort wie komt!
 Hoort wie komt, hoort wie komt!

Des konings snelle bode komt
 Des konings snelle bode komt
 De snelle bode des konings komt
 De snelle bode des konings komt

Allen
 Hoort wie komt
 De snelle koning des konings komt

Allen
 De snelle bode des konings komt
 De snelle bode des konings komt
 De snelle koning des konings komt
 De snelle koning des konings komt.
 De snelle koning des konings ko

De Bode:
 (Leest een verklaring)
 Ter ere van de kroning, beveelt de koning, dat Mcheath wordt vrijgelaten

Koor:
 Hoera!

Bode:
 Dat hij in de adelstand wordt verheven

Koor:
 Hoera, hoera!

Bode
 En een jaarwedde krijgt van 10.000 pond

Koor
 Hoera. Hoera Hoera

*Mackie wordt door Brown uit de kooi gehaald.

Mackie zingt:
 M'n redding, m'n redding.
 Ja ik wist het wel, ik wist het wel
 Als de nood het hoogst is, is de redding nabij
 Als de nood het hoogst is, is de redding nabij

Polly zingt

Z'n redding, z'n redding
Voor Macheath opeens de redding
'k Ben zo gelukkig!

*De spelers vallen elkaar in de armen.

Scene 11 : De finale, het lied van de Ontoereikendheid.

Muziek: voorspel het Mackie Messer-lied.

*De verteller treedt naar voren.

Verteller
Door een ingreep van hogerhand komt alles goed.
Eind goed, al goed.

Peachum:
Goed?! Goed voor wie? Voor Mackie Messer ja. Voor de criminelen en de rijken ja!

Vrouw Peachum;
Ik wou dat die rijdende bode van de koning ook eens bij ons langs kwam.

Peachum
In de adelstand verheven en een jaarwedde van 6000 pond!
Misdad loont!
Hoe meer je liegt en bedriegt, hoe meer je stijgt op de maatschappelijke ladder.

Vrouw Peachum:
Klassejustitie!

Peachem
Wij armen blijven arm, is dat jullie conclusie?

Verteller:
Verschil moet er zijn.
We kunnen toch niet allemaal rijk zijn? Dat zou wat zijn zeg: iedereen rijk!

Peachum:
Bullshit! Dit is een socialistisch drama!
Een maffioso, die in de adelstand wordt verheven en een jaarwedde van 6000 pond krijgt.
Wie heeft dit bedacht?

Verteller
Bertolt Brecht.

Peachem
Was hij dronken of zo?

Verteller
Het is maar toneel hoor.

Peachum
Toneel moet de weg wijzen naar een betere samenleving sukkel!
(Naar de andere spelers en naar het publiek)

En jullie ook! Jij, jij, jij, sukkels!
Sukkels met jullie hoera! hoera!

Verteller
Alles is vergeven en vergeten dames en heren..

Peachem:
Romantiek!
Sprookjes!
He Brown, ik krijg die 800 pond vindersloon nog van je!

Verteller:
(Wist het zweet van zijn voorhoofd)
Alles is vergeven en vergeten dames en heren! Zand erover!
Dit is het happy end van een opera over daklozen, criminelen, illegalen en proleten.
Het speelde in hartje Londen, maar het had ook hartje Berlijn of hartje Amsterdam
kunnen zijn. ...
De ophanging ging niet door, sorry, die houdt u van ons tegood!

Kunnen we het nog even samenvatten?
Zijn we er wat mee opgeschoten?
(Aan de zaal) Wat vindt u?
De meeste mensen deugen wel, maar ze zijn in staat het goede te denken en het kwade
te doen?
Je moet geen hoge dunk van de mensheid hebben?
Zoiets he?

Muziek: Lied van de Ontoereikendheid

Verteller:
De mens gebruikt z'n kop, dat is waar hij op bouwt.
Maar't blijkt steeds dat die kop alleen een luis in leven houdt.

Koor
Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg
Goed bedoeld, maar om het even: eindeloos gezwoeg.

Verteller:
Hij zal iets handigs doen, fijn, uitgekookt en gis.
Probeert het zus, probeert het zo, maar stevast loopt het mis.

Verteller:
Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg.
Goed bedoeld, maar om het even: schoten voor de boeg.

Peachem:
Kom met een goed verhaal, iets waar je echt voor vecht.
Verrek, ook van dit ideaal, komt helemaal niks trecht

Koor:

Een mens is voor dit leven, domweg niet gehaaid genoeg
Goed bedoeld, maar om het even: prietpraat in de kroeg.

*Iedereen rent het podium af en komt even later juichend op om applaus te halen

Nota Bene

Dit script:

‘De Drie Stuiversopera’ is in de loop van de jaren stoffig geworden. Ik heb het wat opgefrist en up-to-date gemaakt.

In tegenstelling met het origineel (vertaald door Seth Gaaikema) duurt deze versie 70 minuten. Er zitten geen uitweidingen in, het houdt zich strak aan het verhaal (een strijd tussen twee onderwereldfiguren en een vergeefse poging van de onderklasse om hogerop te komen) en er zit vaart in de mise-en-scène.

In het script zijn bepaalde liederen niet opgenomen. Ook het bekende Zeerovers Jennie Lied niet.

De Drie Stuiversopera.

‘De Drie Stuiversopera hoort bij de 5 beste en meest gespeelde theaterstukken Aller Tijden. Het werd sinds 1928 honderdduizenden keren in alle delen van de wereld gespeeld.

Het is het eerste theaterstuk, waarin liederen worden gezongen.

Ook is het één van de eerste theaterstukken over de onderwereld. In de eerste helft van de vorige eeuw ging het theater hoofdzakelijk over rijken, academici en machtigen (de bovenwereld).

De opera werd in 1928 in Berlijn gemaakt door de 20 jarige toneelmaker en schrijver Bertolt Brecht.

Brecht maakte het stuk in opdracht van de nieuwe eigenaar van het Berlijnse theater Am Schiffbauerdamm (het huidige Brechttheater), Ernst-Josef Aufricht.

Brecht nam de getalenteerde componist Kurt Weill in de arm en deze combinatie maakte de Driestuiversopera tot een hoogtepunt van de Europese muziek- en theatergeschiedenis.

Het was nieuw en zeer experimenteel. Toch hoorde men de dag na de première Berlijners op straat de liederen van de Stuiversopera zingen.

In het jaar van de première werd het stuk 100 keer gespeeld.

Quotes van het stuk zijn:

- Eerst komt het eten, dan komt de moraal
- Hoezo: misdaad loont niet? Misdad betaalt juist goed.
- Blijf op je benen lopen, anders worden ze gejat.
- Die in het licht zitten, die zie je, die in ’t donker zie je niet.

Uitvoeringen.

Graag word ik op de hoogte gehouden van het gebruik van dit script.

De bladmuziek is verkrijgbaar bij Muziekhandel Van Poppel in Amsterdam, maar beter de bladmuziek te vragen aan Frank Deiman. In de bladmuziek van Frank Deiman is er een directe verbinding met dit script.

Allard van Lenthe, Deventer.